

Sygn. akt I C 1126/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie

Przewodniczący: SSR Aleksandra Konkel

Protokolant: (...)

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2015 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko Ł. J., A. J.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 4 lutego 2013r. przez (...)w sprawie (...)ponad kwotę 6.566,18 zł (sześć tysięcy pięćset sześćdziesiąt sześć złotych osiemnaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2013r. do dnia zapłaty i w tym zakresie oddała powództwo;

II. kosztami procesu obciąża powoda w wymiarze 79% zaś pozwanych w wymiarze 21% pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt I C 1126/13

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, by pozwani Ł. J. i A. J. zapłacili powodowi solidarnie z weksla kwotę 31.877,62 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz ponieśli koszty procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 11 lutego 2009r. powód zawarł z Ł. J. umowę leasingową nr (...), której zabezpieczenie stanowił wystawiony przez pozwanego weksel in blanco z deklaracją wekslową. Weksel ten poręczyła pozwana A. J.. W dniu 4 maja 2012r. strony podpisały aneks do umowy nr (...). W związku z brakiem należnych płatności, pomimo wezwania do zapłaty, pismem z dnia 11 grudnia 2012r. powód wypowiedział umowę ze skutkiem natychmiastowym. Pomimo tego, pozwany nie zwrócił oddanego w leasing pojazdu. Powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 31.877,62 zł, na który składa się suma: niezapłaconych rat leasingowych, które stały się wymagalne przed wypowiedzeniem umowy leasingu i innych opłat leasingowych w łącznej kwocie 10.287,96 zł oraz pozostałych rat leasingowych (od 26 do 35) których suma stanowi kwotę 26.100 zł, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek rozwiązania umowy leasingu, to jest wpłacony wkład gwarancyjny w kwocie 8.000 zł oraz odsetek umownych z tytułu nieterminowych płatności w wysokości 3.489,66 zł. Wobec braku zapłaty, powód wypełnił weksel na kwotę 31.877,62 oraz wezwał pozwanych do jego wykupu, jednakże nieskutecznie.

W dniu 4 lutego 2013r. r. (...) w sprawie o sygn. akt(...) nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani wywiedli zarzuty o powyższego nakazu zapłaty zaskarżając go w całości i domagając się oddalenia powództwa na koszt powoda. Zarzucili nieważność weksla, nieważność aneksu do umowy leasingu spowodowaną brakiem podpisu na nim Ł. J., wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową a nadto nieistnienie roszczenia spowodowane spłatą przez pozwanych rat leasingowych.

W uzasadnieniu zarzutów pozwani przyznali fakt zawarcia z powodem umowy leasingu przez Ł. J.. Wskazali jednak, iż aneks do umowy, na który powołał się powód, nie został podpisany przez pozwanego. Zdaniem pozwanych, zakres odpowiedzialności poręczycielki ogranicza się do sumy opłat leasingowych. Ponadto, pozwani wskazali, że spłacili wszystkie raty leasingowe objęte umową.

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2013 r. (...), w punkcie 2 sentencji, wstrzymał wykonanie nakazu zapłaty.

W toku procesu nastąpiło połączenie w trybie przepisu art.492§1 pkt (...) poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na spółkę przejmującą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, wobec czego stroną procesu po stronie powodowej stała się spółka (...) Spółka z o.o. w G..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 lutego 2009 r. pomiędzy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. a Ł. J. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) Firma Handlowo – Usługowa w Ł., zawarta została umowa leasingu nr (...), której przedmiotem było oddanie w leasing korzystającemu ciągnika samochodowego (...) 124, nr rej. (...). Czas trwania leasingu strony określiły na okres od dnia 11 lutego 2009 r. do dnia 29 lutego 2012r. Załącznikiem do umowy był harmonogram wnoszenia opłat leasingowych, zgodnie z którym pozwany zobowiązany był do dokonywania na rzecz powoda miesięcznych wpłat w kwocie po 3.447,35 zł (raty od 1 do 10) a następnie po 2.887,64 (raty od 11 do 36). Integralną częścią umowy były również Ogólne Warunki Leasingu. W dniu 11 lutego 2009r. pojazd został wydany korzystającemu.

/okoliczność bezsporna, nadto dowód: umowa leasingu nr (...) wraz z harmonogramem opłat, (...) i aktem wydania przedmiotu leasingu, k. 15-18; wydruk z (...), k.13; zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, k.14; pełnomocnictwo dla osób podpisujących umowę leasingu w imieniu powoda, k.81/

Przy zawarciu umowy leasingu Ł. J., w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń powoda mogących wyniknąć z zawartej umowy, wystawił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Za weksel ten poręczyła A. J.. Powód uprawniony został do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zobowiązaniu wynikającemu z zawartej umowy leasingu nr (...) z dnia 11.02.2009r. łącznie z odsetkami i innymi należnościami związanymi z tą umową. W treści deklaracji zawarto oświadczenie poręczyciela, że w przypadku gdyby zobowiązanie wekslowe wystawcy okazało się nieważne lub gdyby weksel zaginął albo uległ zniszczeniu, zobowiązuje się wykonać jako poręczyciel cywilny zobowiązanie wystawcy weksla wynikające z umowy leasingu nr (...) - na wypadek gdyby wystawca tego zobowiązania nie wykonał – z ograniczeniem odpowiedzialności do kwoty odpowiadającej sumie opłat leasingowych.

/dowód: deklaracja wekslowa – k.20, weksel – (zabezpieczony – kopia k.2-2v)/

Do umowy leasingu zawarty został szereg aneksów, w tym aneks nr (...) z dnia 22 czerwca 2010r., aneks nr (...) z dnia 9 maja 2011r., aneks nr (...) z dnia 4 października 2011r. W dniu 4 maja 2012r. zawarty został aneks nr (...), który, w imieniu Korzystającego podpisała A. J.. W § 1 aneksu zawarto stwierdzenie, że finansujący niniejszym odwołuje, złożone Korzystającemu, oświadczenie woli z dnia 23 stycznia 2012r. o wypowiedzeniu umowy leasingu, a Korzystający wyraża zgodę na cofnięcie tego oświadczenia woli. W §1 każdego z poprzednich aneksów zawarty był analogiczny zapis. W związku z zawarciem kolejnego aneksu zmianie uległy warunki umowy, w tym harmonogram wnoszenia opłat.

/ dowód: aneksy wraz z harmonogramami opłat i (...), tabelami opłat, k.255 -264; aneks nr (...) wraz z załącznikami, k.20-24; przesłuchanie pozwanej A. J., k.217-219 /

W czasie trwania umowy leasingu powód naliczał pozwanemu opłaty za bezumowne korzystanie z pojazdu i wpłaty dokonywane przez Ł. J., w tym wpłaty na poczet czynszu zaliczał na te opłaty zamiast na czynsz. Były to: kwota 6.064,03 wpłacona w dniu 23.04.2010r., kwota 2.887,64 zł wpłacona w dniu 18.06.2010r., kwota 6.221,38 zł, kwota 4.084,74 zł, kwota 1.353,66 zł, kwota 4.700,01 zł – łącznie na opłatę z tytułu bezumownego korzystania powód zaksięgował wpłaty pozwanego na kwotę 25.311,45 zł.

/dowód: zapisy na koncie: 205-2-1- (...) od 2009-01-01 do 2009-12-31, k.278-282; przesłuchanie pozwanej A. J., k.217-219 /

W związku z niewywiązywaniem się przez Ł. J. z umowy, finansujący wezwał go do zapłaty kwoty 10.287,96 zł wraz z należnymi odsetkami umownymi. Z uwagi na brak wpłaty, pismem z dnia 11 grudnia 2012r. powód wypowiedział umowę nr (...), zaś pismem z dnia 19 grudnia 2012r wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 31.877,62 zł. Wobec jego bezskuteczności, powód wypełnił weksel na kwotę stanowiącą wartość przedmiotu sporu i wezwał każdego z pozwanych do jego wykupu.

/dowód: wezwanie do zapłaty (...) wraz z dowodem nadania, k.25-26; wypowiedzenie umowy wraz z dowodem doręczenia, k.27-29; wezwanie do zapłaty wraz z dowodem nadania, k.32-33; wezwania do wykupu weksla wraz z dowodem nadania, k.34-36; weksel (kopia), k.2-2v /

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów, w tym weksla, deklaracji wekslowej, umowy leasingu wraz z załącznikami i aneksami a także wydruków z systemu powoda obrazujących rozliczenia wpłat pozwanego.

Sąd nie podzielił wątpliwości pozwanych odnośnie ważności dokumentów w postaci weksla, umowy leasingu, aneksu z dnia 4 maja 2012r. Okoliczność zmiany siedziby przez powodową spółkę z S. na G. nie wpływa na tożsamość tego podmiotu, jest to ta sama spółka o tożsamym numerze KRS ((...)). Umowa leasingu zawarta została, ze strony Finansującego, przez osoby uprawnione do działania w jego imieniu. Co się zaś tyczy ważności aneksu, wskazać należy co następuje.

Umowa leasingu wymaga dla swej ważności formy pisemnej, o czym stanowi art.709² kc. Te same reguły dotyczą zatem aneksów do umowy leasingu. Żona Korzystającego, A. J. podpisała aneks bez umocowania, co należało stwierdzić, zważywszy że do akt nie dołączono pełnomocnictwa udzielonego w formie pisemnej (art.99§1 kc) zatem zgodnie z art.103 kc ważność czynności zależała od potwierdzenia. Potwierdzenie czynności dokonanej przez fałszywego pełnomocnika stanowi jednostronną czynność prawną osoby, w imieniu której czynność taka została dokonana. Zważywszy, że żaden przepis kodeksu cywilnego nie zastrzega dla oświadczenia woli mocodawcy o potwierdzeniu czynności fałszywego pełnomocnika wymogu zachowania określonej formy, potwierdzenie to może być dokonane w formie dowolnej, nawet jeśli potwierdzana czynność – jak w sprawie niniejszej – wymaga zachowania formy szczególnej. Należy podkreślić, że do potwierdzenia czynności fałszywego pełnomocnika przez mocodawcę nie znajduje zastosowania art. 63 § 2 kc, bowiem mocodawca nie jest osobą trzecią, wyrażającą zgodę na dokonanie czynności prawnej, ale stroną tej czynności.

Mając zatem na względzie fakt, że pozwany w dalszym ciągu korzystał z pojazdu oddanego w leasing uznać należy, iż uważał umowę z powodem za obowiązującą. Tym samym, w sposób dorozumiany potwierdził czynność dokonaną przez żonę w swoim imieniu. Skoro zaś aneks został, na skutek potwierdzenia, zawarty skutecznie, to skutek odnoszą również (...)w zmienionym brzmieniu, przewidujące rozszerzenie katalogu opłat.

Ustalenia w zakresie stanu faktycznego Sąd oparł również na zeznaniach pozwanej A. J. złożonych w charakterze strony, uznając je za szczerze i zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Zeznania te pozwoliły na ustalenie dwóch, istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia, kwestii, to jest faktu, że aneks nr (...) podpisała A. J. a nie pozwany a nadto, że wpłaty dokonywane przez pozwanego na poczet realizacji umowy (spłaty

zaległości) były zaliczane na opłatę z tytułu bezumownego korzystania, co prowadziło do sytuacji, że pomimo wpłat należne raty nadal pozostawały nieuregulowane, tworząc zaległość.

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie częściowo.

Powód w sprawie niniejszej dochodzi roszczenia z weksla.

Wskazać należy, iż weksel in blanco wystawiony został przez Ł. J. jako weksel gwarancyjny, to jest jako zabezpieczenie wykonania przez niego umowy leasingu z dnia 11 lutego 2009r. Jak wskazano w deklaracji wekslowej, posiadacz weksla może go wypełnić w każdym czasie na sumę odpowiadającą zobowiązaniu wynikającemu z zawartej z (...) Sp. z o.o. w G. (dawniej w S.) umowy leasingu nr (...) łącznie z odsetkami i innymi należnościami związanymi z tą umową.

Na wstępie wskazać należy, iż roszczenie powodowej spółki opierając się na zobowiązaniu wekslowym, wskazuje również na stosunek podstawowy w postaci umowy leasingu. Weksel in blanco, wystawiony przez pozwanego Ł. J. zaś poręczony przez pozwaną A. J. zabezpieczać miał wykonanie zobowiązań wynikających z umowy leasingu nr (...). Strona pozwana, wywodząc zarzuty od nakazu zapłaty, oparła je również na stosunku podstawowym, wskazując na nieistnienie zobowiązania wobec powoda. W związku zatem z wniesieniem zarzutów nastąpiło przeniesienie sporu z płaszczyzny stosunku wekslowego na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Podkreślenia wymaga przy tym, że owo przeniesienie nie spowodowało zmiany podstawy sporu, którą nadal pozostaje weksel. Tym niemniej, odwołanie się do stosunku podstawowego skutkuje koniecznością oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego, przy uwzględnieniu tego również stosunku (vide: uzasadnienie wyroku SN z dnia 11 marca 2011r., II CSK 311/10).

W myśl art.10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Skuteczność zobowiązania wekslowego jest zatem, w okolicznościach sprawy niniejszej, uzależniona od wypełnienia weksla zgodnie z deklaracją wekslową. Ze względu na ściśle powiązanie weksla in blanco z porozumieniem regulującym zasady jego wypełnienia pozwany może bronić się zarzutem, że uzupełnienie nastąpiło niezgodnie z porozumieniem. Podkreślenia wymaga przy tym, że zarzuty takie mogą być podnoszone bez żadnych ograniczeń wobec powoda, którym jest bezpośredni odbiorca weksla in blanco. Zważyć przy tym należy, iż ciężar dowodu, że weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem, spoczywa na dłużniku wekslowym.

Pozwani podnieśli zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym wskazując, że uregulowali na rzecz powoda należność z tytułu leasingu. Jak wskazywała pozwana A. J., pozwany wpłacał na rzecz powodowej spółki kwoty z tytułu zaległości w płatnościach czynszu, które powód księgował jako opłatę za bezumowne korzystanie.

W myśl art.709¹³ § 1 i 2 kc, korzystający obowiązany jest płacić raty w terminach umówionych. Jeżeli korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty, finansujący powinien wyznaczyć na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia. Postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne. Stosowne postanowienia w tej materii zawarte zostały również w OWU. W myśl bowiem §23 b), finansujący może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym, w przypadku gdy korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty leasingowej i po pisemnym wezwaniu nie zapłaci zaległości w terminie 7 dni.

Zważyć należy, iż umowa leasingu nr (...) wypowiedana była kilkakrotnie, przy czym strony podpisywały aneksy, z których każdy zawierał (w §1) postanowienie, że Finansujący, za zgodą Korzystającego, odwołuje oświadczenie w przedmiocie wypowiedzenia umowy leasingu. Konsekwencją odwołania oświadczenia o wypowiedzeniu umowy leasingu jest uznanie, że nie zostało ono skutecznie złożone i nie wywołało skutków w postaci rozwiązania umowy. Zdaniem Sądu, powyższe pociąga za sobą konieczność stwierdzenia, iż brak jest podstaw do pobierania od pozwanego opłat z tytułu bezumownego korzystania z pojazdu. Skoro bowiem nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy,

korzystanie z pojazdu nie było bezumowne, zaś uiszczone przez pozwanego kwoty winny ulec zaliczeniu na poczet czynszu.

Powód domagał się od pozwanych zapłaty kwoty 31.877,62 zł, z tytułu: niezapłaconych rat leasingowych, które stały się wymagalne przed wypowiedzeniem umowy leasingu i innych opłat leasingowych w łącznej kwocie 10.287,96 zł oraz pozostałych rat leasingowych (od 26 do 35) których suma stanowi kwotę 26.100 zł, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek rozwiązania umowy leasingu, to jest wpłacony wkład gwarancyjny w kwocie 8.000 zł oraz odsetek umownych z tytułu nieterminowych płatności w wysokości 3.489,66 zł. Powyższe żądanie znajduje oparcie w treści art.709¹⁵ kc, zgodnie z którym w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Tym niemniej, wobec uznania opłat z tytułu bezumownego korzystania z pojazdu za pobranie nienależnie, należało dokonać kompensaty żądanej kwoty z sumą 25.311,45 zł, to jest wpłat dokonanych przez pozwanego a nienależnie zaliczonych przez Finansującego na opłatę z tytułu bezumownego korzystania. W efekcie powyższej kompensaty uzyskujemy kwotę 6.566,18 zł stanowiącą należność, jaką pozwani winni ponieść na rzecz powoda.

Zważyć przy tym należy, iż wątpliwości pozwanych odnośnie zakresu odpowiedzialności A. J. jako poręczyciela wekslowego, są nieuzasadnione. W myśl bowiem art. 32 ustawy Prawo wekslowe, poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Ograniczenie odpowiedzialności poręczycielki do sumy opłat leasingowych miało by zastosowanie jedynie w sytuacji, w jakiej – na skutek nieważności zobowiązania wekslowego wystawcy, zaginięcia albo zniszczenia weksła – odpowiadała by ona jako poręczyciel cywilny. Zważywszy, że żadna ze wskazanych okoliczności nie ma miejsca w sprawie niniejszej, zaś pozwani odpowiadają wekslowo, wskazane ograniczenie nie ma zastosowania.

Z przytoczonych względów nakaz zapłaty należało uchylić ponad kwotę 6.566,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2013r. do dnia zapłaty i w tym zakresie powództwo oddalić. O powyższym orzeczono w punkcie 1 sentencji.

O kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 100 kpc i 108§1 kpc obciążając każdą ze stron kosztami w takim zakresie, w jakim przegrała proces oraz pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)